

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Feitenreconstructie Tijdlijn: Geestelijke gezondheidszorg

Periode: maart 2021 tot en met november 2021

Programmadirectie Nafase COVID-19

Leeswijzer

Deze feitenreconstructie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) betreft de periode maart 2021 tot en met november 2021 en is voornamelijk gebaseerd op openbare bronnen (voornamelijk Kamerbrieven, moties en gepubliceerde factsheets). Daarnaast is input verwerkt van de beleidsdirectie(s) van VWS die betrokken was (waren) bij het thema van deze tijdlijn.

De **grijze teksten** verwijzen naar aanvullingen op basis van mondelinge bronnen of van respondenten ontvangen opmerkingen zonder bronstukken.

De feitenreconstructie is opgedeeld in acht hoofdstukken. Elk hoofdstuk beschrijft een maand in de tijdlijn. Alleen de maand augustus ontbreekt, omdat er in die maand geen noemenswaardige ontwikkelingen zijn geweest (vanuit het oogpunt van VWS) met betrekking tot het thema 'ggz'.

De feitenreconstructie start met een kort overzicht van de belangrijkste kantelmomenten. Kantelmomenten zijn cruciale momenten en/of belangrijke koerswijzigingen in de bestrijding van de coronapandemie. De kantelmomenten zijn in de feitenreconstructie die volgt in meer detail te vinden.

Deze feitenreconstructie is een vervolg op de feitenreconstructie ggz die de periode maart 2020 tot en met februari 2021 beslaat. Voor informatie over andere onderwerpen tijdens de coronapandemie wordt verwezen naar de desbetreffende tijdlijnen.

Namen en functienamen van medewerkers van het ministerie van VWS worden in de feitenreconstructie vervangen door "ambtelijk VWS" en namen van medewerkers van andere organisaties zijn vervangen door "functionaris".

Gebuurde hyperlinks in sommige bronvermeldingen zijn mogelijk na verloop van tijd niet meer toegankelijk.

De Bestuursraad van VWS heeft de inhoud van deze tijdlijn vastgesteld op 7 oktober 2022.

Instructie

Dit document is interactief. Dat betekent dat informatie - naar wens en op maat - uitgebreid kan worden.

- **Algemeen:** als de cursor (of het handje) verandert in een wijzende vinger dan is er sprake van een interactief element.
- **Oranje schuin en dikgedrukte** tekst gaat naar extra informatie binnen dit document
- **Blauwe onderstreepte** woorden linken naar internetpagina's buiten dit document.
- Klik op het icoon om naar het overzicht met de kantelmomenten te gaan.
- Met de blauwe en witte pijlen kunt u naar links en rechts navigeren.
- Na het volgen van een interne link naar de verklarende woordenlijst kunt u terug naar de lopende tekst door op het pijltje **Keer terug** naast het woord te klikken.
- Na het volgen van een interne link naar de eindnoten¹ of *bronnen* kunt u terug naar de lopende tekst door in het overzicht op het cijfer voor de eindnoot te klikken.

Kantelmomenten

1. Start vaccinaties in de ggz

In maart 2021 kondigt het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) het begin van het vaccineren van de ggz aan. Zowel de bewoners als de zorgverlenende medewerkers met direct patiëntencontact in de ggz instellingen zullen met hogere prioriteit gevaccineerd worden. In de intramurale ggz worden hiermee de circa 65.000 cliënten en medewerkers gevaccineerd via de werkgever of zorgverlener.

[Ga naar hoofdstuk 1 >>](#)

2. Financiële ondersteuning

Demissionair staatssecretaris Blokhuis gaat in april 2021 in gesprek met gemeenten over een aantal acute financiële knelpunten in de zorg voor jeugd. Het demissionair kabinet stelt hierna voor 2021 € 613 miljoen beschikbaar voor de acute problemen in de jeugdzorg – deels het gevolg van de coronapandemie – en de financiële druk die dit veroorzaakt. Later komt er ook naar aanleiding van het rapport van de Sociaal Economische Raad (SER) meer aandacht voor de professionele ontwikkeling en de zeggenschap van zorgprofessionals en het vergroten hiervan. Hier wordt door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) voor 2021-2022 € 10 miljoen in de begroting beschikbaar gesteld.

[Ga naar hoofdstuk 2 >>](#)

3. Versnellen van de boostercampagne

In november 2021 kondigt demissionair minister De Jonge de boostercampagne aan. Een grote groep van in totaal ruim 5,5 miljoen mensen wordt met de boostercampagne voor ouderen, bewoners van zorginstellingen en medewerkers met patiënten- en cliëntencontact als eerste in de gelegenheid gesteld zich te laten vaccineren.

[Ga naar hoofdstuk 8 >>](#)

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart 2021

2. April 2021

3. Mei 2021

4. Juni 2021

5. Juli 2021

6. September 2021

7. Oktober 2021

8. November 2021

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

1. Maart

11

Op 11 maart 2021 beantwoordt demissionair minister Van Ark voor de vaste Kamercommissie voor VWS een aantal vragen over de voortgang van het programma ‘(Ont)Regel de Zorg’ (een aanpak van de regeldruk en administratieve lasten in de zorg). Dit naar aanleiding van een schriftelijk overleg van de Kamercommissie op 20 januari 2021. De demissionair minister en demissionair staatssecretaris van VWS geven onder andere aan dat in het voorjaar van 2020 een globale inventarisatie is gedaan van regels en procedures die naar aanleiding van de coronapandemie (tijdelijk) waren versoepeld. Organisaties hebben destijds aangegeven ervoor open te staan om na de coronacrisis te evalueren welke regels structureel versoepeld of zelfs afgeschaft kunnen worden. Zodra het in de zorg rustiger is, wordt hierover met veldpartijen een gesprek aangegaan.²

Op 11 maart vindt er een technische briefing betreffende COVID-19 plaats voor de leden van de vaste Kamercommissie voor VWS, waarin onder andere de start van vaccinaties in de ggz besproken wordt. De programmadirecteur vaccinatie COVID-19 bij het RIVM benoemt in de briefing dat zowel de bewoners als de zorgverlenende medewerkers met direct patiëntencontact in de ggz gevaccineerd kunnen worden. De eerste provincies waarin gestart wordt, zijn Zuid-Holland, Noord-Brabant en Limburg.³

15

Op 15 maart wordt in de ‘Landelijke Monitor Ambulantisering en Hervorming Langdurige GGZ 2020’ van het Trimbos Instituut (instituut voor geestelijke gezondheid en verslavingszorg) de impact van de coronacrisis op de mensen die werken in de (frontlinie) van de psychische hulp en ondersteuning genoemd. Vragenlijstonderzoek onder ruim 1.800 professionals laat zien dat de werkdruk steeg. Na de eerste coronagolf daalde de werkdruk weer, maar bleef hoger dan voor de coronacrisis. Deze toename van werkdruk kwam vooral door de extra inspanningen die geleverd moesten worden om in contact met cliënten te blijven, veranderingen in beschikbaarheid van collega’s en het naleven van de COVID-19-protocollen. Meer dan de helft van de professionals vond dat cliënten op het moment van het onderzoek (juni-juli 2020) niet of maar deels de zorg kregen die ze nodig hadden. De helft van de professionals gaf aan veel stress te ervaren door de coronacrisis en ze voelden zich minder gezond dan voor de coronacrisis. Respondenten hadden vaker een ongezondere leefstijl (minder sporten, ongezonder eten, meer alcoholgebruik en meer slaapproblemen).

Er was duidelijk behoefte aan ondersteuning, vooral bij het vinden van een betere balans tussen werk en privé en bij het gebruiken van technologie voor communicatie, met name door de impact van de crisis.⁴

Vanuit de afdeling ggz van de IGJ wordt hieraan bijgedragen door mee te lezen op het ontwikkelen van een aantal ROAZ scenario’s ‘als een derde golf uitbreekt en er niet meer voldoende zorg voorhanden is’.⁵

23

Op 23 maart stuurt demissionair minister De Jonge een stand-van-zakenbrief betreffende COVID-19 naar de Tweede Kamer. Hierin wordt onder andere de acute crisislekken voor jeugd besproken, naar aanleiding van de Kamerbreed aangenomen motie⁶ van het Kamerlid Klaver (GroenLinks) op 21 januari. De Nederlandse Zorgautoriteit (NZA) verstrekt hierover op korte termijn verdiepende informatie, waarbij het gaat om de inkoop van de acute ggz voor volwassenen. Daarnaast wordt de recente informatie van de IGJ erbij betrokken⁷. Om signalen over toename in de jeugd-ggz beter te kunnen duiden heeft de staatssecretaris van VWS de Nederlandse GGZ en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) begin februari gevraagd een uitvraag te doen onder hun achterban naar de capaciteit en knelpunten. Hieruit blijkt dat over het algemeen de vraag naar specialistische jeugd-ggz toeneemt, wel zijn daarin grote regionale verschillen zichtbaar. Dit beeld blijkt ook uit het onderzoek naar jeugd-ggz van de IGJ onder twintig instellingen in zes regio’s. Het is zeer zorgelijk als deze toename ertoe leidt dat kinderen geen passende hulp krijgen. VWS gaat met de VNG, Nederlandse GGZ en de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP) in gesprek over hoe aanbieders en gemeenten gezamenlijk tot oplossingen kunnen komen, en wat er eventueel aanvullend nodig is.⁸

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart 2021

2. April 2021

3. Mei 2021

4. Juni 2021

5. Juli 2021

6. September 2021

7. Oktober 2021

8. November 2021

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

2. April

08

Op 8 april stuurt demissionair minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer over het besluit voor het inzetten van het AstraZeneca-vaccin na het advies van de Gezondheidsraad. Het besluit om als eerst de meest kwetsbare doelgroepen te vaccineren, zoals de zestigplussers en de mensen uit medische risicogroepen, blijft gehandhaafd. Voor een aantal andere groepen, waaronder ook de ggz, betekent het advies van de Gezondheidsraad dat zij echter met een ander vaccin geprikt zal worden. De intramurale ggz is bezig met vaccineren van medewerkers en cliënten. Voor mensen jonger dan zestig jaar zal een ander vaccin worden ingezet.⁹

12

Op 12 april houdt de programmadirecteur vaccinatie COVID-19 bij het RIVM een presentatie over de vaccinatieplanning van het RIVM tegen de COVID-19-virus. Hierin wordt de doelgroep in de intramurale ggz (circa 35.000 mensen) benoemd. De intentie is om over te gaan op het Janssen-vaccin voor de 65-jarige bewoners en zorgmedewerkers. Het AstraZeneca-vaccin dat niet wordt gebruikt gaat naar andere uitvoerders.¹⁰

13

Op 13 april stuurt demissionair minister De Jonge een stand-van-zakenbrief betreffende COVID-19 naar de Tweede Kamer. Hierin worden onder andere de stappen en keuzes voor de uitvoering van het vaccineren besproken. In de intramurale ggz worden de circa 65.000 cliënten en medewerkers gevaccineerd via de werkgever of zorgverlener. Een deel van deze groep is inmiddels één keer gevaccineerd met het AstraZeneca-vaccin en zal ook voor de tweede vaccinatie het AstraZeneca vaccin aangeboden krijgen. Voor de nog niet gevaccineerde cliënten en medewerkers onder 65 jaar is het Janssen-vaccin beoogd. Hiervoor zijn vanaf de week van 12 april 2021 35.000 vaccins beschikbaar.

Er zijn ook nog enkele groepen die sneller gevaccineerd zullen worden:

- Kleinschalige wooninitiatieven met bewoners met een Wlz-ggz indicatie: Specifiek is er binnen de ggz een kleine groep van ongeveer 2.200 mensen met een Wlz-ggz indicatie, die in kleinschalige wooninitiatieven wonen. Indien in een dergelijk kleinschalig wooninitiatief naast één of meer mensen met een Wlz-ggz indicatie, ook mensen wonen met een Wmo-indicatie voor beschermd wonen, kunnen deze bewoners ook worden gevaccineerd. De totale groep komt hiermee op maximaal 4.400 mensen. Deze groepen krijgen een mRNA-vaccin.
- Ggz-beschermd wonen: Deze groep mensen (circa 13.000 personen) is eerder eveneens geprioriteerd. Voor zover de bewoners van deze instellingen mobiel zijn, zullen zij zoveel mogelijk bij de GGD worden gevaccineerd met een mRNA-vaccin. Een klein deel van deze groep is niet-mobiel en kan door de mobiele teams van Thuisvaccinatie.nl worden gevaccineerd.

Verder wordt er aandacht geschonken aan het mentale welzijn van jongeren en lokale initiatieven hiervoor. In Dordrecht verkent de gemeente hoe sportaanbieders met ggz-aanbieders samen een traject kunnen opzetten voor jongeren met lichte psychische klachten. Voor jongeren met jeugdhulp worden verschillende initiatieven gesteund. Zo wordt de positie van ervaringsdeskundigen in de jeugd-ggz versterkt en worden diverse bijeenkomsten (digitaal en fysiek) en trainingen georganiseerd voor jongeren die hier behoefte aan hebben. Voor jongeren in de jeugdhulp die behoefte hebben aan een vertrouwenspersoon, wordt de capaciteit bij het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ) tijdelijk uitgebreid. En voor jongeren met een licht verstandelijke beperking en hun ouders wordt gewerkt aan extra online ondersteuning. Tot slot wordt samen met professionals verkend op welke manieren samenwerking tussen professionals binnen de acute jeugd-ggz gefaciliteerd kan worden.¹¹

22

Op 22 april stuurt demissionair staatssecretaris Blokhuis een brief naar de Tweede Kamer. Hierin geeft de demissionair staatssecretaris aan dat hij tijdens het vragenuur op dinsdag 6 april heeft gemeld in gesprek te zijn met gemeenten over een aantal acute financiële knelpunten in de zorg voor de jeugd. Als uitkomst van dat gesprek stelt het demissionair kabinet voor 2021 € 613 miljoen beschikbaar voor de acute problemen in de jeugdzorg – deels het gevolg van de coronapandemie – en de financiële druk die dit veroorzaakt (voor een uitgebreide toelichting, zie de tijdlijn ‘Jeugd’ over de periode maart 2021 tot en met november 2021).¹²

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart 2021
2. April 2021
- 3. Mei 2021**
4. Juni 2021
5. Juli 2021
6. September 2021
7. Oktober 2021
8. November 2021

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

3. Mei

11

Op 11 mei stuurt demissionair minister De Jonge een stand-van-zakenbrief betreffende COVID-19 naar de Tweede Kamer. Hierin wordt in opvolging op de eerdere Kamerbrief van 13 april ([zie 13 april 2021](#)), aangegeven dat er in de week van 3 mei ongeveer 914.700 doses vaccins zijn uitgereden naar verschillende organisaties en instellingen, waaronder ook ggz-instellingen.¹³

26

Op 26 mei stuurt demissionair staatssecretaris Blokhuis een brief naar de Tweede Kamer waarin hij informeert over de rapportage van de NZa over de inspanningen van zorgverzekeraars om de wachttijden te verminderen in een aantal zorgsectoren, waaronder de ggz. De NZa heeft door de jaren heen geconstateerd dat verzekeraars steeds meer werk maken van de aanpak van wachttijden. De NZa gaat in het rapport ook in op de verwachting dat door de uitbraak van het coronavirus er een aanzienlijke uitgestelde zorgvraag bestaat, waarvan de consequenties op wat langere termijn zichtbaar worden. Om de toegankelijkheid van zorg te borgen, zet de NZa sinds de start van de pandemie in op goede (regionale) samenwerking tussen alle zorgaanbieders in de keten en zorgverzekeraars. Daarnaast verzamelt en ontsluit de NZa data die ondersteunend zijn aan besluitvorming over een zo goed mogelijke inzet van zorgcapaciteit (met het oog op het borgen van toegankelijkheid en kwaliteit van zorg). De NZa blijft de ontwikkelingen en de inspanningen van partijen volgen, en zet er de komende tijd specifiek op in dat zorgverzekeraars en zorgaanbieders stappen zetten om oplopende wachttijden als gevolg van uitgestelde zorg terug te dringen.¹⁴

Op 26 mei stuurt demissionair minister Van Ark een brief naar de Tweede Kamer waarin zij ingaat op de inzet van de zorg tijdens de coronacrisis en de inhaal van zorg. Voor de ggz geldt dat het aantal verwijzingen weer toeneemt, na een aanvankelijke terugloop gedurende de eerste periode van de coronacrisis. De ontwikkelingen op dit gebied worden in de gaten gehouden, in samenwerking met de NZa en de betrokken veldpartijen. Op het moment is er geen specifieke aanleiding om bovenop de aanpak van de wachttijden in de volwassen ggz aanvullende acties te ondernemen met betrekking tot het inhalen van reguliere zorg in de ggz. Voor de jeugdzorg zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor de uitbreiding van de crisiscapaciteit jeugd-ggz en de aanpak van wachtlijsten van (regionaal) ingekochte specialistische jeugdzorg.¹⁵

28

Op 28 mei stuurt demissionair staatssecretaris Blokhuis een brief naar de Tweede Kamer over het structureel benodigde budget voor jeugdzorg en de te treffen maatregelen om het jeugdstelsel toekomstbestendig te maken. Hierin geeft de demissionair staatssecretaris aan dat hij samen met betrokken partijen aan de slag gaat om een regeling uit te werken, zodat deze middelen beschikbaar komen voor de zorg.¹⁶

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart 2021
2. April 2021
3. Mei 2021
- 4. Juni 2021**
5. Juli 2021
6. September 2021
7. Oktober 2021
8. November 2021

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

4. Juni

17

Op 17 juni stuurt demissionair staatssecretaris Blokhuis een brief naar de Tweede Kamer waarin hij ingaat op de actuele ontwikkelingen in het jeugdbeleid. Met deze brief is de zesde voortgangsrapportage¹⁷ van het programma Zorg voor de Jeugd toegevoegd. De stuurgroep Zorg voor de Jeugd¹⁸ constateert – ondanks de coronacrisis – voorzichtig positieve ontwikkelingen richting de transformatiedoelen van de Jeugdwet en de doelen van het programma. Zo geven professionals een positiever beeld van hun werk, vinden jeugdigen en gezinnen vaker dat ze goed geholpen worden en daalt het aantal uithuisplaatsingen bij ondertoezichtstelling in de jeugdbescherming. De voortgangsrapportage laat zien dat het programma het afgelopen half jaar concrete output heeft opgeleverd in de vorm van onder andere websites, leernetwerken, ondersteuningstrajecten, bijeenkomsten, rapporten en richtlijnen. Tegelijkertijd constateert de stuurgroep dat de effecten, het resultaat, van het programma op de daadwerkelijke zorg voor jeugdigen en gezinnen beperkt merkbaar zijn. De transformatie van de jeugdhulp is nog in volle gang. De coronacrisis is daarbij een vertragende factor. De opdracht van het programma Zorg voor de Jeugd loopt dit jaar af. De komende maanden gaan betrokken partijen met elkaar na hoe de positieve bewegingen de komende jaren doorgezet en versterkt kunnen worden en knelpunten in uitvoering, randvoorwaarden en het stelsel aangepakt kunnen worden.

Vanwege de coronacrisis ligt het daadwerkelijke jeugdhulpgebruik waarschijnlijk lager dan de cijfers aangeven. Om jeugdhulpaanbieders financieel te steunen en daarmee de zorgcontinuïteit in het jeugdzorglandschap te borgen, mochten aanbieders in 2020 declaraties inleveren waar geen direct geleverde zorg tegenover stond. Deze ‘instandhoudingsdeclaraties’ zijn niet uit de data te filteren. Uit de cijfers blijkt dat er in 2020 minder jeugdhulptrajecten zijn gestart dan in 2019. De grootste daling is waarneembaar in de maanden april en mei. Voor een compleet overzicht van alle feiten en cijfers zie de bijgevoegde rapportages van het CBS. Ook geeft de voortgangsrapportage Zorg voor de Jeugd een nadere duiding van deze cijfers. Ondanks de gevolgen van de coronacrisis werken betrokken partijen zoals gemeenten, jeugdhulpaanbieders, professionals en cliënten(organisaties) hard aan het verbeteren van het jeugdhulpdomein.¹⁹

18

Op 18 juni stuurt demissionair minister De Jonge een stand-van-zakenbrief betreffende COVID-19 naar de Tweede Kamer. In deze brief wordt er onder andere ingegaan op de financiële afspraken met betrekking tot de vaccinatiecampagne. VWS heeft met alle betrokken partijen financiële afspraken gemaakt. Zo zijn met huisartsen, ziekenhuizen en de GGD'en afspraken gemaakt over de tarieven die gehanteerd worden voor de vaccinaties. Uitgangspunt bij de financiële compensatie is dat de tarieven kostendekkend zijn voor zowel een standaardvaccinatie als de vaccinaties met extra voorbereidings- en reistijd. Dit heeft als gevolg dat de tarieven verschillen per te vaccineren doelgroep. Voor de ggz is het tarief respectievelijk € 35,- en € 60,-.²⁰

Naar aanleiding hiervan voert de afdeling ggz van de IGJ een aantal inspectiebezoeken uit onder ggz-instellingen om de kwaliteit van het vaccineren te beoordelen.²¹ Bij de uitvoering van de vaccinatieoperatie bleek tevens dat de reguliere uitvoerende partijen in sommige situaties niet in staat waren de uitvoering van bepaalde groepen met het gewenste tempo op te pakken. Zo is het vaccineren van de ggz-instellingen, zowel cliënten als medewerkers, door de betreffende instellingen zelf gedaan. De instellingen konden in januari 2021 niet terecht bij een van de overige uitvoerende partijen, om deze reden worden de door hen gemaakte kosten gedekt. Ook zijn afspraken gemaakt met het bedrijf Thuisvaccinatie.nl voor het vaccineren van inhaalrondes in instellingen en een deel van de niet-mobiele mensen. Thuisvaccinatie.nl was de enige geschikte partij die eind maart op korte termijn beschikbaar was.²²

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart 2021
2. April 2021
3. Mei 2021
4. Juni 2021
- 5. Juli 2021**
6. September 2021
7. Oktober 2021
8. November 2021

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

5. Juli

05

Op 5 juli sturen demissionair staatssecretaris Blokhuis en demissionair minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), een brief naar de Tweede Kamer over de aanpak voor herstel en perspectief voor de jeugd. Het demissionair kabinet wil met deze aanpak, die diverse bestaande steunpakketten en een agenda voor de toekomst omsluit, de negatieve effecten van de coronacrisis voor jongeren op korte termijn zoveel mogelijk wegnemen of verzachten en de uitgangspositie van jongeren in de samenleving op langere termijn versterken. De nadruk ligt op de leeftijd van 12 tot en met 27 jaar (zie de tijdlijn 'Jeugd' over de periode maart 2021 tot en met november 2021 voor een uitgebreidere toelichting).

Een thema dat meer aandacht dient te krijgen binnen de aanpak voor herstel en perspectief voor de jeugd, is preventie van geldzorgen. De urgentie daarvan is door de coronacrisis verder toegenomen. Geldzorgen staan niet op zichzelf. Ze leiden vaak tot veel stress en daardoor ook onder andere tot ggz-problematiek. Door (eerste) signalen van geldzorgen als aanknopingspunt te benutten om kwetsbare groepen (waaronder kinderen en jongeren) vroegtijdig in beeld te krijgen en ondersteuning te bieden, kunnen meer hardnekkige problemen worden voorkomen of worden opgepakt. De (lokale) overheid, scholen, werkgevers, vrijwilligersorganisaties, gezondheidsprofessionals en maatschappelijke organisaties moeten hierbij meer integraal een helpende hand kunnen bieden.²³

08

Op 8 juli stuurt demissionair staatssecretaris Blokhuis, een brief naar de Tweede Kamer over de stand van zaken van suïcidepreventie. In het kader van de (gevolgen van de) coronacrisis wordt het aantal suïcides gemonitord door de Commissie Actuele Nederlandse Suïcideregistratie (CANS). Deze commissie is in maart 2020 ingesteld door 113 Zelfmoordpreventie in verband met zorgen over een mogelijke toename in suïcides, naar aanleiding van de coronapandemie. Over de periode tot en met mei 2021 constateren de commissieleden geen toename van totaal aantal geregistreerde suïcides.²⁴

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart 2021
2. April 2021
3. Mei 2021
4. Juni 2021
5. Juli 2021
- 6. September 2021**
7. Oktober 2021
8. November 2021

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

6. September

03

Op 3 september stuurt demissionair minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer over arbeidsmarktbeleid en opleidingen in de zorgsector naar aanleiding van het rapport van de Sociaal Economische Raad (SER). Bij deze brief wordt een bijlage meegestuurd met betrekking tot het vergroten van professionele zeggenschap van verpleegkundigen, verzorgenden en verpleegkundig specialisten en andere zorgprofessionals in de ziekenhuizen, ggz, verstandelijk gehandicaptenzorg, verpleeghuizen en de wijkverpleging. In de afgelopen achttien maanden is in een crisissituatie gewerkt, waarbij de ‘gewone’ zorg, gecombineerd moest worden met zorg voor COVID-19-patiënten. De zorg werd vaak in moeilijke omstandigheden geleverd. Ook in de ggz zijn de effecten merkbaar. De effecten zijn het meest zichtbaar bij verpleegkundigen, verzorgenden en verpleegkundig specialisten en andere zorgprofessionals, omdat zij 24/7 in de frontlinie stonden. Het (langdurig) ziekteverzuim neemt toe en ook zijn er steeds meer signalen dat de uitstroom verder toeneemt. De verwachting is ook dat de zorgvraag hoog zal blijven door een combinatie van de gewone zorg, COVID-19-zorg en inhaalzorg (zorg voor patiënten die tijdens de verschillende golven van de pandemie te maken kregen met uitstel van hun behandeling).

Het SER-rapport roept daarom op tot actie: er moet meer aandacht komen voor de professionele ontwikkeling en de zeggenschap van zorgprofessionals. In 2021 willen partijen samen met zorgprofessionals starten met het plan vergroten professionele zeggenschap. De plannen voor de ggz, gehandicaptenzorg, wijkverpleging en verpleeghuizen wordt in het najaar 2021 gereed gemaakt.

Het plan bestaat uit twee fases:

- Fase 1: Een aanloopfase (2021-2022) waarin de focus ligt op het goed uitwerken van een concreet plan voor de ggz, gehandicaptenzorg, verpleeghuizen en wijkverpleging. Onderdeel zijn het doen van een nulmeting, en een eerste aanzet (of een raamwerk voor uitrol) tot uitrol naar deelnemende instellingen binnen de verschillende branches.
- Fase 2: Een implementatiefase waarin de daadwerkelijke uitrol en implementatie in de verschillende branches zal plaatsvinden (2023 tot 2025).

Om professionele zeggenschap van verpleegkundigen te faciliteren in de medisch specialistische zorg (de ziekenhuizen) hebben V&VN (beroepsvereniging voor verpleegkundigen, verzorgenden en verpleegkundig specialisten), de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU) en de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) een vierjarig programmavoorstel ingediend, met een begroting van 250 miljoen euro voor de ziekenhuisbranche. Totaal is er door VWS voor ggz/verstandelijk gehandicaptenzorg, wijkverpleging en verpleeghuiszorg voor 2021-2022 € 10 miljoen in de begroting beschikbaar gesteld.²⁵

16

Op 16 september stuurt demissionair staatssecretaris Blokhuis een brief naar de Tweede Kamer waarin hij een reactie geeft op de petitie ‘Tijd voor mentale gezondheid’, die op 22 juni 2021 aan de Tweede Kamer was aangeboden. In de petitie roepen de organisaties, verenigd in team Geestkracht, op tot een Preventieakkoord Mentale Gezondheid, als antwoord op de psychische problemen waar een aanzienlijke groep jongvolwassenen in Nederland tegenaan loopt. Het mentale welzijn van jongeren en de impact van de coronacrisis hierop is een terugkomend onderwerp in gesprekken die demissionair staatssecretaris heeft gevoerd met jongeren en jongvolwassenen. Mede op basis hiervan zet het demissionair kabinet momenteel al diverse activiteiten in gericht op het versterken van het mentaal welbevinden van jongeren en jongvolwassenen. Om de impact van de coronacrisis zo veel mogelijk te verkleinen, besluit het demissionair kabinet tot het organiseren van een steunpakket welzijn jeugd. De middelen die beschikbaar zijn, moeten worden ingezet op initiatieven gericht op versterken van het mentale welbevinden en de veerkracht van jongeren en jongvolwassenen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om lokale initiatieven, zoals ervaringscafés en het intensiveren van luisterlijnen. Er is een landelijk deel dat ingevuld wordt door VWS, maar ook lokale middelen waarmee de gemeenten zelf aan de slag kunnen.²⁶

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart 2021
2. April 2021
3. Mei 2021
4. Juni 2021
5. Juli 2021
6. September 2021
- 7. Oktober 2021**
8. November 2021

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

7. Oktober

01

Op 1 oktober sturen demissionair staatssecretaris Blokhuis en demissionair minister voor Rechtsbescherming een brief naar de Tweede Kamer waarin zij informeren over de uitvoering van een aantal toezeggingen in het commissiedebat Jeugd van 22 juni 2021. Tijdens dit commissiedebat heeft de Tweede Kamer gevraagd naar de stand van zaken rond de acute jeugd-ggz. Mede als gevolg van corona is er sprake van een toename van ernstige psychische problematiek bij jongeren, met name suïcidaliteit en ernstige eetproblematiek. Als gevolg hiervan raakt de acute jeugd-ggz in sommige regio's overbelast. Het kabinet heeft daarom op 23 april 2021 specifiek voor deze problematiek € 50 miljoen beschikbaar gesteld via een specifieke uitkering aan gemeenten. Met de Nederlandse GGZ, de VNG en de NVvP is uitgewerkt hoe deze middelen zo snel mogelijk terecht kunnen komen op de plekken waar dit nodig is. Dit heeft geleid tot een regeling waarbij gemeenten en zorgaanbieders gezamenlijk een aanvraag voor middelen konden indienen. De regeling (ook wel *Specifieke Uitkering ten behoeve van gemeentefonds- SPUK²⁷⁾* heeft als doel een tijdelijke uitbreiding van ambulante of klinische crisiscapaciteit in de acute jeugd-ggz én het verlichten van de druk op de acute jeugd-ggz. Bijvoorbeeld door respijtzorg (een vorm van vervangende zorg die de mantelzorger ontlast) uit te breiden of lopende behandeling te intensiveren waardoor een crisis voorkomen kan worden.

Aanbieders van acute jeugd-ggz hebben in samenwerking met gemeenten een voorstel gemaakt hoe zij op korte termijn de problematiek het hoofd kunnen bieden. Voorstellen konden tot 20 juli ingediend worden bij het ministerie van VWS. In totaal hebben 28 acute jeugd-ggz-aanbieders in samenwerking met acht coördinerende gemeenten een aanvraag ingediend. Om de druk op de acute jeugd-ggz te verminderen wordt door zorgaanbieders ingezet op verschillende activiteiten. Alle voorstellen zijn beoordeeld en op basis van de ingediende aanvragen zijn de beschikbare middelen verdeeld. Momenteel zijn de jeugd-ggz-aanbieders en gemeenten bezig met de uitvoering van de plannen. De Nederlandse GGZ, VNG en VWS onderhouden nauw contact met de betreffende gemeenten en aanbieders om op de hoogte te blijven over de voortgang.²⁸

Op 1 oktober stuurt demissionair minister De Jonge de Tweede Kamer een brief over de uitvoering van de aanpak van de inhaalzorg medisch specialistische zorg. Onderdeel van deze brief is de tweede monitor 'Toegankelijkheid van Zorg' over de gevolgen van de coronapandemie van de NZa. In deze monitor komt net als de eerste monitor naar voren dat het aantal verwijzingen voor jongeren naar de ggz opvallend hoger ligt dan het niveau van vóór de coronapandemie. Het aantal verwijzingen voor jongeren naar de ggz ligt al sinds de eerste lockdown in 2020 boven het niveau dat men zou verwachten zonder coronapandemie. De verwijzingen voor volwassenen en ouderen naar de ggz doorlopen een vergelijkbare lijn en zijn al langere tijd op het verwachte niveau.²⁹

22

Op 22 oktober sturen de IGJ en NZa een briefrapport over de wachttijden naar demissionair staatssecretaris Blokhuis. Dit is naar aanleiding van gesprekken met versnellers in de periode mei-juli 2021. De toegankelijkheid van de ggz staat al langere tijd onder druk. De zorgvraag stijgt, er zijn personeelstekorten en de coronapandemie verbetert de situatie niet. De IGJ en de NZa houden toezicht op de inspanningen van zorgaanbieders en zorgverzekeraars afzonderlijk. Daarbovenop volgen zij als twee toezichthouders de gezamenlijke aanpak van partijen in de regio's. In dit kader hebben zij in acht regio's met de hoogste wachttijden gesproken met de daar aangestelde 'versneller'. Het briefrapport doet verslag van het gezamenlijke beeld uit deze gesprekken.³⁰

Inhoud

Leeswijzer

Kantelmomenten

1. Maart 2021
2. April 2021
3. Mei 2021
4. Juni 2021
5. Juli 2021
6. September 2021
7. Oktober 2021
- 8. November 2021**

Bronnen

Mrt

Apr

Mei

Jun

Jul

Aug

Sep

Okt

Nov

8. November

01

Op 1 november stuurt demissionair staatssecretaris Blokhuis een brief naar de Tweede Kamer waarin hij informeert over de jaarlijkse voortgangsrapportage ‘Meerjarenprogramma Depressiepreventie 2021’. In deze brief wordt er onder andere aandacht geschonken aan de ontwikkelingen rondom mentale gezondheid. De coronacrisis heeft ertoe geleid dat (tijdelijk) meer mensen mentale gezondheidsproblemen ervaren. Mede daarom is in 2021 een steunpakket sociaal en mentaal welzijn ingezet om onder meer de mentale gezondheid van (thuis)werkenden te ondersteunen (*zie ook 13 april*). VWS en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) zetten hierbij gezamenlijk in op meer mogelijkheden rondom anonieme mentale e-health, versterken van supportgroepen en lotgenotencontact, uitbreiden van de ‘Hey, het is oke’-publiekscampagne gericht op werkgevers en leidinggevenden om mentale klachten op de werkvloer bespreekbaar te maken en te zorgen voor een veilige werksfeer.

Ook wordt de aanpak en resultaten per hoog risicogroep aangehaald, zoals jongeren. De nieuwe slimme wegwijzer *Rondom Jong* dat als depressiepreventie wordt ingezet, is ook opgenomen als één van de instrumenten om in te zetten in de handleiding ‘Werken aan mentale gezondheid van jongeren: adviezen voor gemeenten tijdens de coronacrisis’ (NJI, december 2020). Door corona neemt de aandacht voor welbevinden op school toe en lijkt het ook normaler te worden om over psychische klachten te praten.

Verder zijn er signaleringskaarten ontwikkeld om depressieve klachten/ depressie bij anderen in de omgeving sneller te herkennen en mensen tijdig te verwijzen naar informatie en hulpmogelijkheden. En kaarten met tips over wat mensen met depressieve klachten en hun naasten zelf kunnen doen en waar zij informatie kunnen vinden. De signaleringskaarten zijn onder verschillende instellingen en ontmoetingsplekken verspreid. MIND (een landelijk platform voor psychische gezondheid) heeft de netwerkaanpak en de producten breder verspreid onder circa 1.500 huisartsenpraktijken in Nederland, omdat de verwachting is dat meer mensen met depressieve klachten door de coronacrisis naar de huisarts gaan.³¹

03

Op 3 november stuurt demissionair minister De Jonge een stand-van-zakenbrief betreffende COVID-19 naar de Tweede Kamer. In deze brief staan naast de geldende maatregelen, de uitvoering van de boostervaccinatie centraal. Bewoners van instellingen - waaronder ook ggz-instellingen - met een eigen medische dienst plannen nu de startdata. Instellingen die in december al gereed zijn voor uitvoering, kunnen in december ook al starten. Instellingen die meer voorbereidingstijd wenselijk vinden zullen in januari 2022 starten. Voor instellingen zónder eigen medische

dienst zal de GGD de hoofduitvoerder van de vaccinatie worden. Voor instellingen waarbij bewoners deels onder de eigen medische dienst, deels onder de huisartsenzorg vallen, wordt in onderling overleg bekeken wie de uitvoerder van de vaccinatie wordt, de instelling of de GGD. Deze instellingen starten vanaf januari 2022.³²

12

Op 12 november stuurt demissionair minister De Jonge een brief naar de Tweede Kamer over het versnellen van de boostercampagne naar aanleiding van de Kamerbrief van 3 november. Met de boostercampagne voor ouderen, bewoners van zorginstellingen en medewerkers met patiënten- en cliëntencontact, wordt een grote groep mensen van in totaal ruim 5,5 miljoen mensen, als eerst in de gelegenheid gesteld zich te laten vaccineren. Er zijn ongeveer 265.000 bewoners in zorginstellingen, waaronder de intramurale ggz-instellingen. En er zijn ongeveer 1 miljoen medewerkers in de zorg en maatschappelijke ondersteuning die contact met patiënten en cliënten hebben. Na deze groepen komen de mensen onder de 60 jaar aan de beurt. Ook alle zorgmedewerkers van 18 jaar en ouder komen in aanmerking voor een boostervaccinatie en worden nu uitgenodigd voor een boostervaccinatie. Dit geldt ook voor de ggz (inclusief tbs-klinieken) en ggz-crisisdienst.³³

22

Vanaf 22 november start de afdeling ggz van de IGJ met een grote belronde onder alle (grote) ggz-instellingen. Doel is uitvragen hoe de instellingen de zorg nog georganiseerd krijgen, of er knelpunten zijn door verzuim van medewerkers of grote uitbraken en welk effect corona heeft gehad op de in-, door- en uitstroom van patiënten en de wachtlijsten. IGJ is voornemens om in december 2021 hierover een factsheet te publiceren.³⁴

Eindnoten

Vanaf dit overzicht kunt u terug naar de lopende tekst door op het cijfer voor de eindnoot te klikken.

- 1 Minister voor MZS (2020, 14 december). Voortgang (Ont)Regel de Zorg (25295-452). URL: [Voortgang \(Ont\)Regel de Zorg | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 2 Voorzitter van de vaste commissie VWS (2021, 11 maart). Verslag van een schriftelijk overleg over de voortgang (Ont)Regel de Zorg (29515-456). URL: [Aanpak regeldruk en administratieve lasten | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 3 Voorzitter van de vaste commissie VWS (2021, 11 maart). Verslag van een technische briefing, gehouden op 24 februari 2021, over update coronavirus (25295-1059). URL: [Infectieziektenbestrijding | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 4 Landelijke Monitor Ambulantisering en Hervorming Langdurige GGZ 2020 (2021, 15 maart). URL: [Landelijke Monitor Ambulantisering en Hervorming Langdurige GGZ 2020 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 5 Schriftelijke aanvulling op deze tijdlijn door afdeling ggz van de IGJ.
- 6 Motie-Klaver (2021, 21 januari). Motie van het lid Klaver over het aantal crisisplekken in de (jeugd-)ggz opschalen (25295-923). URL: [Detail 2021Do2717 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 7 Factsheet IGJ (2021, 15 maart). 'Onvoldoende tijdige en juiste hulp voor jongeren met ernstige psychische problemen'.
- 8 Minister van VWS (2021, 23 maart). Stand van zakenbrief COVID-19 (25295-1063). URL: [Stand van zakenbrief COVID-19 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 9 Minister van VWS (2021, 8 april). Besluit inzet AstraZeneca-vaccin na advies Gezondheidsraad (25295-1104). URL: [Besluit inzet AstraZeneca-vaccin na advies Gezondheidsraad | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 10 Presentatie door dhr. Van Delden (2021, 12 april). Presentatie dhr. Van Delden - Programmadirecteur vaccinatie COVID-19 bij het RIVM. URL: [Presentatie dhr. Van Delden - Programmadirecteur vaccinatie COVID-19 bij het RIVM | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 11 Minister van VWS (2021, 13 april). Stand van zakenbrief COVID-19 (25295-1105). URL: [Stand van zakenbrief COVID-19 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 12 Staatssecretaris van VWS (2021, 22 april). Afspraken VNG-Rijk aanpak problematiek jeugdzorg (31839-774). URL: [Afspraken VNG-Rijk aanpak problematiek jeugdzorg | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 13 Minister van VWS (2021, 11 mei). Stand van zakenbrief COVID-19 (25295-1179). URL: [Stand van zakenbrief COVID-19 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 14 Staatssecretaris van VWS (2021, 26 mei). Controles op de wachttijdenaanpak van zorgverzekeraars – Samenvattend rapport 2020 van de Nederlandse Zorgautoriteit (32620-269). URL: [Detail 2021D19886 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 15 Minister van MZS (2021, 26 mei). Ondersteuning van de zorg tijdens de Covid-crisis, herstel van zorgprofessionals en het inhalen van reguliere zorg (31765-566). URL: [Detail 2021D19884 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 16 Staatssecretaris van VWS c.s. (2021, 28 mei). Oordeel Commissie van Wijzen over het structureel benodigde budget voor jeugdzorg en de te treffen maatregelen om het jeugdstelsel toekomstbestendig te maken (31839-777). URL: [Detail 2021D20519 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 17 Zesde voortgangsrapportage 'ACTIEPROGRAMMA ZORG VOOR DE JEUGD' (2021, mei).
- 18 Bestaande uit: cliëntenorganisaties, beroepsverenigingen, de Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd, de VNG en de ministeries van OCW, JenV en VWS.
- 19 Staatssecretaris van VWS c.s. (2021, 26 mei). Actuele ontwikkelingen in het jeugdbeleid (31839-789). URL: [Actuele ontwikkelingen in het jeugdbeleid | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 20 Minister van VWS (2021, 18 juni). Stand van zakenbrief COVID-19 (25295-1297). URL: [Stand van zakenbrief COVID-19 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 21 Schriftelijke aanvulling op deze tijdlijn door de afdeling ggz van de IGJ.
- 22 Minister van VWS (2021, 18 juni). Stand van zakenbrief COVID-19 (25295-1297). URL: [Stand van zakenbrief COVID-19 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 23 Staatssecretaris van VWS c.s.(2021, 5 juli). Herstel en Perspectief voor de Jeugd (35883-1). URL: [Herstel en Perspectief voor de Jeugd | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 24 Staatssecretaris van VWS.(2021, 8 juli). Stand van zaken suïcidepreventie - zomer 2021(32793-560). URL: [Stand van zaken suïcidepreventie - zomer 2021 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 25 Minister van VWS (2021, 3 september). Reactie op het SER advies 'Aan de slag voor de zorg; een actieagenda voor de zorgarbeidsmarkt' (29282-443) [brief en bijlage 5 en 8]. URL: [Reactie op het SER advies 'Aan de slag voor de zorg; een actieagenda voor de zorgarbeidsmarkt' | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 26 Staatssecretaris van VWS (2021, 16 september). Reactie op verzoek commissie over de Petitie Tijd voor mentale gezondheid (32793-565). URL: [Reactie op verzoek commissie over de Petitie Tijd voor mentale gezondheid | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 27 Schriftelijke aanvulling van de directie CZ op een concept-versie van deze tijdlijn.
- 28 Staatssecretaris van VWS (2021, 1 oktober). Uitvoering van een aantal toezeggingen gedaan in het Commissiedebat Jeugd van 22 juni 2021 (31839-807). URL: [Detail 2021D36517 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 29 Minister van VWS (2021, 1 oktober). Uitvoering inhaalzorg medisch specialistische zorg (29248-334). URL: [Uitvoering inhaalzorg medisch specialistische zorg | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 30 IGJ / NZa (2021, 22 oktober). 'Toezicht op regionale aanpak wachttijden ggz: resultaten verkenning mei-juli 2021'. (briefrapport)
- 31 Staatssecretaris van VWS (2021, 1 november). Voortgangsrapportage Meerjarenprogramma Depressiepreventie 2021 (32793-574). URL: [Voortgangsrapportage Meerjarenprogramma Depressiepreventie 2021 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 32 Minister van VWS (2021, 3 november). Stand van zakenbrief Covid-19 (25295-1468). URL: [Stand van zakenbrief Covid-19 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 33 Minister van VWS (2021, 12 november). Versnellen boostercampagne (25295-1518). URL: [Versnellen boostervaccinatie | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)
- 34 Schriftelijke aanvulling op deze tijdlijn door de afdeling ggz van de IGJ. Resultaten belronde worden in december 2021 gepubliceerd.

Dit is een uitgave van
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Postadres
Postbus 20350 | 2500 EJ Den Haag
Telefoon 070 340 79 11
www.rijksoverheid.nl/vws

augustus 2023